

Payí Jono xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigfáyí nání Jono xámi eañnarini. O Jisaso wiepisagowa worini. Jisaso rixa añañnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná enáná Jono niñweañsáná rixa xweyañf nerí añañf yoí Epesasiyo niñweámáná payí rina eañnigini. Ayí Gorixomí diñf sixí uyarigfápa xixe diñf sixí yinítrixinirí níriri earí mimónf uréwapiyarigfáyí rarigfápi arfá mñwipa étrixinirí níriri earí enñnigini. Mimónf uréwapiyarigfáyí re rarigfápi nání, “Wará nene inñwápi sipí inñagwi nání Jisaso xwáfayo nemerfná nepa ámá mimónagfirini.” rarigfápi nání niñfá nimónirí “Jisaso nepa ámá nimónimáná emeagfirini.” uréwapiyimínirí ení níriri eañnigini.

Diñf niyimñf imóniñfpi ámayo umímoarñjo nánirini.

¹ Iwamfó xwáfari tñni añaña tñni imixinñíná eno nání —Omí arfá wirane negf siñwí tñ tñni winirane siñwí winaxídirane wé tñni fá xirirane enwáorini. Xwiyfá diñf niyimñf imóniñfpi nání neaíwapiñorini. ² Diñf niyimñf imóniñwápi nání sixí neamímoarñjorini. Xegf sñmimañf síwá neainfagi siñwí winñwá enagi nání neaímeañf mñkone diñf niyimñfpi nání mñkf ikiño nání —O eníná dání íníná ápo Gorixo tñni nawíni ñweagfío xegf sñmimañf síwá neainñjorini. O nání xwiyfápi sopññññf nñworane wáf seararñjwini. ³ Seyfne tñni aga nawíni xirñññwaéne imónirane diñf axñpini nawíni xirirane yanfwa nání siñwí winirane arfá wirane enwáo nání wáf seararñjwini. None

aga dñjť ná bñnĩ nimónĩrane xĩrĩnĩjwáwáu, ayť ápo Gorĩxo tñnĩ xewaxo Jisasi Kiraiso tñnĩ awáu enjagťi nánĩ seararĩjwĩnĩ. ⁴ Dñjť niťá nĩneainĩrĩnĩ ná bĩ onĩmiápi mĩneainĩ aga seáyĩ e neainĩnĩfa nánĩ rťwamĩjť rĩpi nearĩ seaiapowárarĩjĩnĩ.

“Wťá ókĩnĩje eméřĩxĩnĩ.” urĩjť nánĩrĩnĩ.

⁵ Xwĩyťá Jisaso janjť neaiapowárťagĩ arťá wĩjwá wáf seararĩjwápi, ayť rĩpirĩnĩ. Gorĩxo wťánĩjť imónĩjorĩnĩ. Onĩmiápi bĩ aí sťá miyťkĩnĩjorĩnĩ. ⁶ Ayĩnánĩ nene “O tñnĩ nawĩnĩ xĩrĩnĩjwaénerĩnĩ.” nĩrĩnĩrane aí manť nĩwiaĩkirane sťá yťkĩnĩje nemeranénáyť, yapť rarĩjwĩnĩ. Nepaxĩjť imónĩjťpi wĩ miyarĩjwĩnĩ. ⁷ E nerĩ aí nene uyťnĩť bĩ mé wťá ókĩnĩje xťo ŋweanjťpa nene enĩ wťá ókĩnĩje nemeranénáyť, xťo tñnĩ nawĩnĩ anĩ xĩrĩnĩjwaéne imónĩrane xťo nene nanť imónanťwá nánĩ ragť xewaxo Jisaso nĩperťná puŋťpimĩ dánĩ řwť nĩpĩnĩ yarĩjwápi nánĩ igťánĩjť neaeámori yarĩjťrĩnĩ. ⁸ Nene “řwť bĩ miyarĩjwaénerĩnĩ.” nĩrĩnĩranénáyť, newanĩjgene yapť éwapťnarĩjwĩnĩ. Nepa imónĩjťpi bĩ řá mĩxĩrarĩjwĩnĩ. ⁹ E nerĩ aí nene xťoyá arťá eje dánĩ řwť yarĩjwápi nánĩ waropárt nĩnĩranénáyť, o dñjť uŋwirárĩpaxť imónĩjťpi tñnĩ xĩxenĩ erĩ wé rónĩjť imónĩjťpi tñnĩ xĩxenĩ erĩ yarĩjo enjagť nánĩ ananĩ řwť yarĩjwápi yokwarĩmť neaiřĩ uyťnĩť yarĩjwápi nĩpĩnĩ igťánĩjť neaeámoirĩ yarĩjťrĩnĩ. ¹⁰ Nene “řwť bĩ meŋwárĩnĩ.” nĩrĩnĩranénáyť, “Ámá nřnĩ řwť yarĩgťárĩnĩ.” rĩjomi yapť rarĩjónĩjť wimĩxanĩrĩ yarĩjwĩnĩ. Xwĩyťá o nearĩjťpi bĩ řá mĩxĩrarĩjwĩnĩ.

2

¹ Gť niaĩwťpiayťné, řwť mepa éřĩxĩnĩrĩ rťwamĩjť rĩpi

seyíné nání eaariṅṅiní. E nerí aí wiene íwí nerínáyí, arírá neaiariṅo ápo Goríxo tṅṅí e nírómáná yokwarímí owiinírí neauriyaríní. Wé róniṅṅí o, ayí Jisasi Kiraiso nání rariṅṅiní. ² O xewaniṅo niperíná ridiyowánṅṅí ninírí xano Goríxomi níwiapemixírí nání negí íwí yariṅwápi yokwarímí neaiinfa nání imóniṅoriní. Íwí nene yariṅwápiní marfáí, íwí ámá xwíá rírí nírímíní amí gímí ṅweagfáyí yariṅfápi nání ení níwiapemixírí nání yokwarímí wiinfa nání imóniṅoriní.

Ámá Goríxo tṅṅí ikárinṅíṅfáyí epaxípi nániríní.

³ Nene xífo sekaxí neariṅṅípi níxḡdiranénáyí, woní woní dṅṅí re yaiwinípxeneríní, “Nioní o nání nepa níjḡá nimónírí o tṅṅí nawíní ikárinṅáyí wonírḡaní?” yaiwinípxeneríní. ⁴ Ámá wo “Nioní o nání níjḡá nimónírí o tṅṅí nawíní ikárinṅáoníríní.” nírínírí aí sekaxí neariṅṅípi xixení miyariṅo eṅánáyí, yapí rariṅṅíní. Nepa imóniṅṅí Goríxo neariṅṅípi fá xírariṅṅímaní. ⁵ E nerí aí xwíyḡá Goríxo neariṅṅípi go go níxḡdirínáyí, omí úrapí nerí dṅṅí sixí muyí aga xixení píranṅṅí dṅṅí sixí uyiní. Nene apí neranéná “Goríxo tṅṅí nawíní ikárinṅwaénerḡaní?” yaiwinanfwiní.

⁶ Ámá wo “Nioní Jisaso tṅṅí nawíní kumixinṅwíí woníríní.” nírínírínáyí, Jisaso xwíá tṅyo nemeríná xano wimóniṅṅípi nípiní yáriṅṅípa axípi éwinṅṅiní. ⁷ Gí dṅṅí sixí seayinṅáyíné, “O sekaxí siṅṅí bí níríní rḡwamiṅṅí eaaríní.” miyaiwipaní. Iwamfó imóniṅíná dání sekaxí Jisaso riṅṅí seyíné níjḡá imóniṅfápi — Apí xwíyḡá seyíné arfá wigḡápiríní. Apí nání níríní eaariṅṅiní. ⁸ E nísearírí aí sfá yiniṅṅípi ríxa nídeaxa nurí wíá ónarṅṅípa Jisaso xewaniṅo neaiwapiyiniṅṅípi ríxa ónarṅṅí nání nioní “Sekaxí Jisaso riṅṅípi siṅṅí

imónini.” searipaxirini. Xami xewanijoyá sekaxipimi nixdiriri yarigagi winirane agwi seyiné nixdiriro yarigagía seanirane nerane nani “Xwiyá api nepaxijí imónijipirifani?” yaiwarijwini.

⁹ Ámá wo “Nioni Jisaso neaiwapiyijipi nixdiriri wía ókiñe emearijá wonirini.” niriniri ai xexirimeáyo símí tñi niwirináyí, sini sía yinijimñijí jweani. ¹⁰ Ámá Jisaso neaiwapiyijipi tñi xixeni nerí xexirimeáyo diñí sixí uyarijí go go, ayí wía ókiñe niñwearí nani xexirimeáyí óreamioapaxí wí wíwapiyarijímaní. ¹¹ E nerí ai xexirimeáyo símí tñi warijí go go, ayí sía yinijénijí imónijne jwearí añí emerí neríná xegí sñwíyo sía uyinijagi nani xfo gimí nani warijne majía imónijorini.

“Ayí riri nani niseariri ríwamijí earijini.” urijí nanirini.

¹² Niaíwípiayiné, Jisasi Kiraiso neaiijipimi dani segí fwí yarigápi Gorixo rixa yokwarimí seaijijí enagi nani apiayiné nani niriri ríwamijí earijini.

¹³ Amináooyiné, soyiné iwamíto imónijiná eno tñi nawini ikáriniro nijía imóniro enagía nani soyiné nani niriri ríwamijí earijini. Ámá siwaría rigíoyiné, soyiné sipí imónijomi —Ayí oboyi rinijno nani rarijini. Omi rixa xopirarí wía enagi nani nioni soyiné nani niriri ríwamijí earijini. Niaíwíyiné, seyiné apo Gorixo tñi nawini ikáriniro nijía imóniro enagía nani seyiné nani niriri ríwamijí earijini.

¹⁴ Amináooyiné, soyiné iwamíto imónijiná eno tñi nawini ikáriniro nijía imóniro enagía nani soyiné nani niriri ríwamijí earijini. Ámá siwaría rigíoyiné, soyiné Jisasomi nuxdiróna ení sixí éanro xwiyá

Gorixoyápi aumaúmt iníro sipí imóniŋomi xopíraráf wirow egfá enagi nání soyfne nání níriri rfwamiŋf eariŋini.

¹⁵ Seyfne amípi sipí xwfa tfo dánf yariŋfápimi dŋf sixf muyipa ero amípi níni xwfa tfo wenfo dŋf sixf muyipa ero éfrixini. Amípi xwfa tfo dánf yariŋfápimi go go dŋf sixf nuyirfnáyf, ápo Gorixomi dŋf sixf muyinini. ¹⁶ Ayf rípi nání searariŋini. Amípi xwfa tfo dánf yariŋfápi fwf nání feapá winariŋfpirani, siŋwf fwf winariŋfápirani, “Amípi xwe tŋáonirfani?” niyaiwiniri seáyí e menariŋfápirani, api nípini ápo Gorixoyá dŋfyo dání yariŋfámant. Sipí xwfa tfo dánf imóniŋf yariŋfá enagi nání searariŋini. ¹⁷ Amípi sipí xwfa tfo dánf yariŋfápi anípa nimóga uri feapá níwiniri “Api nioniyá enána ananirini.” yaiwariŋfápi api ení anípa nimóga uri enfá enagi aiwi áma Gorixo “E éfrixini.” yaiwariŋfápimi xfdariŋfáyf anípa wí mimóní aníŋf ínina ŋweaprfá enagi nání amípi xwfa tfo enfpimi dŋf sixf muyipa éfrixini.

Áma Kiraisomi xopíraráf wianíro yariŋfáyf yapf wíwapiyíprixiniri uríŋf nánirini.

¹⁸ Gf niaíwfyfne, sfá yoparfyf imóninína ríxa rínáriní. Enína dání arfá re wiŋwápi tŋni xixeni “Áma Kiraisomi xopíraráf wiminiri yariŋo ríxa níbinfáriní.” arfá e wiŋwápi tŋni xixeni agwi rína áma Kiraisomi xopíraráf wianíro yariŋfáyf ríxa nimóníro ŋweaŋoí. Ayf ríxa nimóníro yariŋagfa siŋwf níwinirane nání “Sfá yoparfyf imóninína ríxa rínárfani?” yaiwiŋwini. ¹⁹ Áma ayf xámi none tŋni nawini nerimeánayirane aí nepa none tŋni nawini mimónípa nero nání pŋni níneawiarimi ugáfyrini. Ayf nepa none tŋni

kumixiniñwayí nimóniro siñwiriñyí, none tñni anani ñweaaniro egfáriní. E nerí aí “Ayí negí imónigfáyí wí meniní.” yaiwiani nání pñni ñneawiárimí ugfáriní. ²⁰ Seyíne ayíniñí imónigfá wiyínemani. Gorixoyá kwíyípi ríxa seaainiñyíne enagfá nání xwíyífá nepaxiñí imóniñípi nání seyíne ríxa ñijfáriní. ²¹ “Nene sñni majfá imóniñagwi nání ríwamiñí rípi nearí mónapariní.” ríseaimónariní? Oweoí, seyíne ríxa ñijfá nimóniro “Xwíyífá nepaxiñí imóniñípi fá ñixiriñiñípi dání wí yapí rípxí meniní.” ñijfá e ení imóniñagfá nání ríwamiñí rípi eariñiní. ²² Xwíyífá yapí rariño, ayí goriní? Amípi wí nání rariño marfái, sa “Ámá yeáyí neayimixemeanfa nání Gorixoyá dñí tñni arfowayá xwífá piaxíyo dání iwiaronfoyi rariñwáo Jisasomani.” rariño, ayí oriní. Kiraisomí xopírarfí wiminíri yariñoriní. Xanomí tñni xewaxomí tñni ñiwaúminí ríwí umonjoriní. ²³ Ámá gíyí gíyí xewaxomí ríwí numorínayí, ayí xanomí ení ríwí umoariñoí. Gíyí gíyí xewaxo nání “Yeáyí neayimixemeanfa nání uowárenapiñorfaní?” ñiyaiwiro numimínirínayí, ayí xanomí ení umimínariní. ²⁴ Seyíne xwíyífá Jisaso nání iwamíto dání arfá wigfápi pñni miwiáripa nero dñí fá xirírixiní. Aga xixeni e nerónayí, xewaxo tñni nawíní imóniro xano tñni ení nawíní imóniro epírífariní. ²⁵ Xewariño mimáyo dání neariñípi, ayí rípiriní, “Seyíne e nerónayí, dñí ñiyimíñí tígíyíne imónipírífariní.” neariñípiriní. ²⁶ Payí rinami xamí eáapi ámá xwíyífá Jisaso nání rinípi yapí seaíwapiyaníro yariñíyí nání ñiriñí eáariní. ²⁷ Seyíne ayíniñí imónigfá wiyínemani. Kwíyí Gorixoyá seaainiñípi ríaniñí mimóní sñni aí tñni enagfá nání ámá wí searéwapiyipaxíyínemani. E ñiseariñí aí kwíyí

seaaínihípí amípí níní Kiraiso nání dñh mopaxí imónihípí nání niseainiríná yafí bí mimóní nepaxihí imónihípíní seainarihí enagí nání agwí xegípi niseaiga urí xámí niseaiga urí enhípi tñní xixení nero Kiraisomí xaíwí fá uxiríírxíní.

“Ámá Gorixoyá imónigfáyí fwí néra warigfámani.” urihí nániríní.

²⁸ Gí niaíwípiayíné, o sñhání nimónirí weapáná peayí níneaunirí wará saríwá mímáriní newiárimónirane éf roanfáwá nání omí xaíwí fá uxiríírxíní. ²⁹ Seyíné “Gorixo wé rónihoríní.” niyaiwiro nihíá imónihagífa nání rípi ení aga nihíá imónipaxífnéríní, “Wé rónihí yarigíá gíyí gíyí, ayí Gorixo o xegí emeanhíyítríní.” Nihíá e ení imónipaxífnéxíní.

3

¹ Ai ámá tiyíné rípi nání dñh omoaneyí. Ápo Gorixo bí onímiápi marfái, dñh ayá wí sixí níneayirí nání “Gí niaíwífnéríní.” neararíní. Xfo neararihípi nepa e imónihagwí nání neararíní. Ayí rípi nání ámá xwíá tfo dánhíyí nene Gorixoyá niaíwene enagwí nání mí míneaómíxíhoí. Ayí xfo tñní nawíní nikáriníro nihíá mimónigfáyí enagífa nání mí míneaómíxíhoí. ² Gí dñh sixí seayínáyíné, ayí mí míneaómíxíagífa aiwí nene xfoyá niaíwí imónihwaéneríní. Ríwéná aríre imónanfáwípi sñní wífa míneaókiamónihagi aiwí nihíá re imónihwíní, “Kiraiso sñhání níneaimónirí weapáná xfo imónihípa nene ení axípi imónanfáwítríní.” Nihíá e imónihwíní. Xfo imónihípi íná dání aga xixení sñhwí wínaníwá enagí nání raríhíní. ³ Ámá Kiraiso neaiménapáná xfo imónihípi oimónaneyínirí wenihí nerí hwearigífa ayí ayí níní rípi yarigfáriní. Xewaního

awiaxí imóniḡḡpa axípi oimónaneyiniro wigí xwioxíyo igíániḡḡ neámoriḡḡ naḡí imixinarigíáriní. ⁴ Ámá íwí néra warigíá ayí ayí níni Gorixoyá sekaxí riniḡḡpi xórorí yarigíáriní. Íwí ámá néra warigíápi, ayí pípi maríái, sa Gorixoyá sekaxí riniḡḡpimi xórorí yarigíápirini. ⁵ Rípi nání seyíné niḡḡá imóniḡḡo. Kiraiso —O íwí bí meḡorini. O íwí nene yariniḡḡwápi yokwarimí neaiiminiḡḡ nání xwíá tíyo nene tíḡḡ e biḡḡnigini. ⁶ Ayínáni ámá Jisaso tíni kumixiniḡḡáyí íwí néra warigíámani. E nerí aí ámá íwí néra warigíááyí “Jisaso Gorixomi xewaxoráni?” niyaiwiro nepa xíto tíni nawíni kumixinarigíámani. ⁷ Gí niaíwípiayíné, ámá yapí rarigíááyí xe niḡḡiro yapí oneaiwapiyípoiḡḡniḡḡ siḡḡwí mḡwiniḡḡpa étrixini. Ámá wé róniḡḡ imóniḡḡpi néra warigíááyí Kiraiso wé róniḡḡ imóniḡḡpa axípi imóniḡḡáyíriní. ⁸ E nerí aí ámá íwí yarigíááyí oboyáriní. Eḡiná íwí iwamíto néra biḡḡo, ayí obo eḡagi nání oyá imóniḡḡáyíriní. Gorixomi xewaxo rípi eminiḡḡ nání biḡḡnigini. Obo íwí aríki nerí amáyí ení axípi étrixiniḡḡ wíwapiyariniḡḡpi pírí urakiminiḡḡ nání biḡḡnigini. ⁹ Ayínáni ámá Gorixo xegí tímeaníyiniḡḡ nímonirínáyí, oyá diḡḡpi íkíkí wiḡagi nání íwí néra warigíámani. Ayí Gorixo xegí tímeaníyiniḡḡ imóniḡḡagíá nání aga íwí néra upaxí mimóniḡḡo. ¹⁰ Rípiḡḡ dání ananí ámá mí niḡḡómixiro “Tiyí niaíwí Gorixoyáriní? Tiyí oboyáriní?” yaiwipaxíriní. Ámá siḡḡ wé róniḡḡ imóniḡḡpi miyariniḡḡa niḡḡiniḡḡná “Ayí Gorixo tímeaníyiniḡḡ imóniḡḡáyí wímani.” yaiwipaxíriní. Ámá xexirímeáyo diḡḡ siḡḡ muyariniḡḡa niḡḡiniḡḡná ení “Ayí Gorixoyá imóniḡḡáyí wímani.” yaiwipaxíriní.

Xexirímeáyo diḡḡ siḡḡ nuyiríiná epaxípi nánirini.

¹¹ Iwamfó imóniḡíná dání xwiyfá Jisaso yarḡ neaiarḡf none searéwapiyarfná arfá neaigfápi, ayf rḡpirini, “Xexixexirfmeáyfné xixe dḡḡf sixf yinfrixini.” Arfá neaigfápi, ayf apirini. ¹² Api nixfdiranená Keno —O sipí imóniḡoyáorini. Xegf xogwáomi pikíxwirfó eḡorini. O eḡḡpa axḡḡḡ mepa oyaneyf. “Xogwáomi ayf nání rfa pikḡḡḡnigini?” yaiwiarḡfápi pípirini? Xfo xegf yarḡḡḡḡḡ sipí imónirḡ xogwáo yarḡḡḡḡḡ wé róniḡḡ imónirḡ eḡagi nání sfmḡ tfni niwirḡ pikḡḡḡnigini. ¹³ Ayináni ḡf nḡrḡxḡfmeáyfné, seyfné eni ámá Gorḡxoyá mimóniḡfáyf sfmḡ tfni seaiarḡḡḡḡḡ niwinirónáyf, ududf mepani. ¹⁴ Nene negf nḡrḡxḡfmeáyo dḡḡḡ sixf nuyirane nání niḡfá re imóniḡwini, “Óf ámá anḡnḡḡḡrfa nání imóniḡḡyimi pḡni niwiarimi óf dḡḡḡ niyḡḡḡḡḡ imóniḡḡrfa nání imóniḡḡyimi nixfdirane yarḡḡwini.” Niḡfá e imóniḡwini. E nerḡ aí ámá xexirfmeáyo dḡḡḡ sixf muyarḡḡfáyf, ayf dḡḡḡ niyḡḡḡḡḡ tfḡḡḡ mimónf sini óf anḡnḡḡḡrfa nání imóniḡḡyimi xfdarḡḡḡ. ¹⁵ Ámá xexirfmeáyo sfmḡ tfni wiarḡḡḡḡḡ niwinirónáyf, “Ananirini.” riyaiwiarḡḡḡ? Oweot, nene niḡfá re imóniḡwini, “Ámá pikiarḡḡḡḡ ḡiyf ḡiyf dḡḡḡ niyḡḡḡḡḡ meapḡrfa nání mimóniḡḡḡ.” Niḡfá e imóniḡwini. ¹⁶ Pípi nání dḡḡḡ niḡmorḡḡḡḡḡ dání “Ámáyo dḡḡḡ sixf nuyirfná epaxḡḡḡ, ayf apḡḡḡḡḡ?” yaiwipaxḡḡḡḡ? Sa Jisaso nene yeáyf neayimixemeámḡnirḡ nání mḡḡḡ niwinirfná eḡḡḡḡ nání dḡḡḡ niḡmorḡḡḡḡḡ dání nene “Ámáyo dḡḡḡ sixf nuyirfná o eḡḡḡpa e epaxḡḡḡḡḡ?” yaiwiḡwini. Ayináni nene eni nḡrḡxḡfmeáyo arirá wianḡ nání mḡḡḡ niwiniranená aí “Ayf ananirini.” yaiwiwanḡḡḡ. ¹⁷ E nerḡ aí ámá amḡḡḡḡḡ mḡmúróniḡḡḡ wo xegf xexirfmeá wo amḡḡḡḡḡ nání dḡwḡf ikeamónarḡḡḡḡ

n̄iwiniṛi aiwi s̄ipiáí s̄á n̄itiniṛi am̄ipí bi min̄i m̄iwipa ner̄ínáyí, o ar̄ige ner̄i “Nioni Gor̄ixomi d̄iṅí s̄ixí uyij̄iniṛi.” r̄ipax̄r̄iniṛi? ¹⁸ Ḡí n̄iaíw̄ípiaȳíné, neḡí n̄ir̄ix̄ímeá d̄íw̄í ikeamónar̄iṅaḡí n̄iwiniṛanéná p̄fn̄eni nur̄irane “D̄iṅí s̄ipí niar̄iniṛi.” mur̄ipa éwan̄iḡiniṛi. Aga x̄wiox̄íyo dán̄i d̄iṅí s̄ixí nuyirane ar̄irá w̄íwan̄iḡiniṛi.

“Ap̄i ner̄íná Gor̄ixoyá s̄iṅw̄íyo dán̄i wará sar̄íwá m̄ar̄in̄ipax̄maniṛi.” ur̄iṅí n̄án̄ir̄iniṛi.

¹⁹ Ámáyo aga x̄wiox̄íyo dán̄i d̄iṅí s̄ixí nuyir̄iṅ̄ipimi dán̄i re n̄iyaiwiri n̄ij̄íá imón̄iṅw̄iniṛi, “Gor̄ixo, nepax̄iṅí imón̄iṅoyáyí imón̄iṅwá wiener̄aniṛi?” n̄iyaiwiri n̄ij̄íá imón̄iṅw̄iniṛi. Ayí r̄ip̄i n̄án̄iniṛi d̄iṅí n̄imoranéná Gor̄ixoyá s̄m̄iman̄íyo dán̄i ananiṛi d̄iṅí w̄íá neaón̄ipax̄r̄iniṛi. ²⁰ “Ámáyo ar̄irá n̄iwir̄íná Jisaso t̄f̄ni x̄ixeniṛi m̄iyar̄iṅáon̄ir̄iniṛi.” n̄iyaiwinirane x̄wiȳíá meár̄inar̄iṅwá aí Gor̄ixo nene d̄iṅí e yaiwinar̄iṅwápimi seáyí e wimón̄ir̄i am̄ipí n̄f̄ni n̄áni n̄ij̄íá imón̄ir̄i eṅo eṅagiṛi n̄áni nene nepa ámáyo d̄iṅí s̄ixí uyar̄iṅwáp̄i n̄áni n̄ij̄íá eni nimón̄ir̄i n̄áni x̄wiȳíá m̄ineameár̄in̄íá eṅagiṛi n̄áni nene ananiṛi d̄iṅí w̄íá neaón̄ipax̄r̄iniṛi. ²¹ Ḡí d̄iṅí s̄ixí seayij̄áyíné “Ámáyo ar̄irá n̄iwir̄íná Jisaso t̄f̄ni x̄ixeniṛi m̄iyar̄iṅáon̄ir̄iniṛi.” n̄iyaiwinirane x̄wiȳíá m̄imeár̄in̄ipa neranénáyí, Gor̄ixoyá s̄iṅw̄í t̄f̄ni e wará sar̄íwá m̄imár̄in̄í n̄iyopiýár̄ir̄i ²² x̄f̄omi am̄ipí bi n̄áni yar̄iṅí w̄íaná ananiṛi x̄ixeniṛi neaiapar̄iṅ̄ir̄iniṛi. Ayí r̄ip̄i n̄áni neaiapar̄iṅ̄ir̄iniṛi. O sekax̄í r̄iṅ̄ipimi x̄ídr̄ane am̄ipí x̄f̄o “Éf̄rix̄iniṛi.” wimón̄ar̄iṅ̄ipimi erane yar̄iṅaḡwi n̄áni neaiapar̄iṅ̄ir̄iniṛi. ²³ Sekax̄í m̄íkt̄ imón̄iṅí Gor̄ixo near̄iṅ̄ip̄i, ayí r̄ip̄i n̄áni rar̄iṅ̄iniṛi. Seȳíné xeḡí xewaxo Jisasi Kiraisomiṛi d̄iṅí w̄íkw̄iroro x̄f̄o sekax̄í near̄iṅ̄ip̄i t̄f̄ni x̄ixeniṛi x̄ixe d̄iṅí s̄ixí yin̄iro éf̄rix̄iniṛi. ²⁴ Ámá

Gorixo xegí sekaxí rihípimi xídarigfá gíyí gíyí, ayí Gorixo tñni nawíni imóniro xfo ení ayí tñni nawíni imóniro ejoj. Ayí rípimi dáni “Gorixo nene tñni nawíni rimónihwáini?” yaiwiarihwáini. Gorixo xegí kwíyípi síxí neamímoní enagi nání “O tñni nawíni rfa imónihwáini?” yaiwiarihwáini.

4

Kwíyí Gorixoyápimi tñni sípípimi tñni mí ómíxarihwápi nánirini.

¹ Gí dñí síxí seayináyíné, áamá “Kwíyí tññaoni enagi nání rariñini.” rariğfá niyoni arfá miwipa nero mimóní wfá rókiamoarigfá obaxí xwfá tfo emearihagfa nání “Kwíyí api nepa Gorixo tññ e dáni biñípírřani? Gorixo tññ e dáni miñípírřani?” yaiwiani nání iwamfó imimí wířixini. ² Iwamfó imimí niwirřná rípi rariñagfa niwinirřná “Kwíyí Gorixoyápi tñño rfa rariñi?” yaiwířixini. Kwíyíyo dáni niřirřná “Jisasi Kiraiso áamá nimóniri nene tfámini biñinigini.” rariñagfa niwinirřná “Kwíyí Gorixo tññ e dáni biñípimi dáni rfa rariñi?” yaiwířixini. ³ E nerí aí kwíyí xegí bimi dáni niřirřná “Jisaso áamá nimóniri nene tfámini biñinigini.” mirřpa yarihagfa niwinirřná “Kwíyí api Gorixo tññ e dáni biñípimani.” yaiwířixini. Áamá kwíyí ayo dáni rariğfáyí Kiraisomi xopirarí wiminiri yarinho tñni ani nawíni imónigfáyřini. Enina “O niñifřini.” arfá e wigfo agwi rina řixa niñiri xwfá tfo yarini. ⁴ E nerí aí gí ni-afwřpiayíné, seyíné Gorixoyáyíné enagfa nání mimóní wfá rókiamoarigfáyí yapí seařwapřyaniro seařagfa aiwi řixa xopirarí wigřřini. Kwíyí seyíné seaainřřpi obomi —O áamá Gorixomi dñí miwíkwřroarigfáyí

xfo tñni nawíni imónigforini. Omi kwíyí seyíne seaainiñipi seáyí e wimóninagi nání ayo xoptrárf wigfáriní. ⁵ “Jisaso nepa áma nimóniri nene tíamini mibiniñigini.” rarigfáyí Gorixomi paimimí wiarigfáyí tññimí dání imónigfáyirini. Ayínáni xwiyfá wigf níríríná xwiyfá Gorixomi paimimí wiarigfápimi dání rarigfá nání wigf imónigfáyí ayo arfá wiarigfáriní. ⁶ E nerí aí none Gorixoyá imóninagwi nání áma o tñni nawíni ikárinigfáyí none arfá neaiarigfáriní. Áma o tñni nawíni mikárinigfáyí none arfá neaiarigfámani. Ayo dání re yaiwiarinwáriní, “Kwíyí nepaxiñí imóniníyo dání rarigfáyí mí nómixiri ayí tíyírání? Kwíyí yapí imóninípimi dání rarigfáyí mí nómixiri ayí tíyírání?” yaiwiarinwáriní.

“Xixe diñf sixf yiníírinxini.” uriní nánirini.

⁷ Gf diñf sixf seayináyíne, xixe diñf sixf yiníwanigini. Ayí rípi nání rarini. Áma wíyo diñf sixf nuyiranéná Gorixo yariniñpa axípi yariniñwá enagi nání rarini. Ayí rípi nání ení “Xixe diñf sixf yiníírinxini.” rarini. Diñf sixf uyarigfá ayí ayí nñni Gorixo xegf tímeaníyíniñí imóniro o tñni nawíni nikáriníro niñfá imóniro egfáyí enagfa nání rarini. ⁸ E nerí aí amípi o yariniñpi xfo ámayo diñf sixf nuyiriniñpimi dání yariniñ enagi nání áma wigf wíniyo diñf sixf muyipa yarigfá gíyí gíyí, ayí Gorixo tñni nawíni nikáriníro niñfá imónigfáyímani. ⁹ Gorixo xfo rípi neriniñpimi dání diñf sixf neayariniñpi neaiwapíyiniñigini. O xegf niaíwí siníniñí émiaonjo neaiiniñpimi dání nene diñf niyímiñí imóninípi meaníwá nání xwíá tíyo wírenapiniñigini. ¹⁰ Rípi nání diñf nimoranéná “Ámayo diñf sixf nuyiríná epaxípi,

ayí apírřani?” yaiwipaxřřini. Nene Gorıxomi dıńđ sıxı nuyirane eńwápı marřái, sa xewanıńo nene dıńđ sıxı nıneayırı xewaxo negı řwı yarıńwápı yokwarımı neaiınřa nánı wřřenapıńđpı nánı rarıńđını. ¹¹ Gı dıńđ sıxı seayıńáyřné, Gorıxo nene dıńđ sıxı xwapı ayá wı nıneayırı e neaiıńđ eńagı nánı xexıxexırřımeaéne enı xıxe dıńđ sıxı yınřwanıgıńı. ¹² Ámá Gorıxomi sıńwı bı mıwınıgřá aiwı xexıxexırřımeaéne xıxe dıńđ sıxı nıyınıranénáyř, Gorıxo řřını nawını imónıńagwı nánı xřo ámáyo úrapı mıwikárř pıránıńđ dıńđ sıxı uyarıńđpa axřpı dıńđ sıxı yınánřwını. ¹³ Rıpı nánı dıńđ nımoránená “Xřo nene řřını imónırı nene xřo řřını imónırane eńwını.” yaiwipaxřřini. Xegı kwıyřpı neaiapıńđ eńagı nánı dıńđ e yaiwipaxřřini. ¹⁴ Ápo Gorıxo xegı xewaxo ámá xwřá řřyo ńweagřá nıyonı yeáyř uyımıxemeáwınıgıńıńı wřřenapáná neaımeañř mřkone, sıńwı wınıńwáone xwıyřá rıpı seararıńwını. ¹⁵ Ámá “Jıśaso nıáıwř Gorıxoyáorını.” rarıgřá gıyř gıyř Gorıxo ámá e řřáyř řřını nawını imónırı ayı xřo řřını nawını imónıro eńoı. ¹⁶ Ayınánı nene dıńđ “Gorıxo aga dıńđ sıxı neayarını.” yaiwianı nánı nıneaiıpımónırı nıńřá imónıńwını.

Pı pí Gorıxo yarıńđpı sa dıńđ sıxı nuyırıńđpımı dánı yarıńđ eńagı nánı ámá wıgı xexırřımeáyo anıńđ mıńđ dıńđ sıxı uyarıgřáyř, ayı Gorıxo řřını nawını imónıro xřo enı ayı řřını nawını imónıro egřáyřřini. ¹⁷ Nene řřá Gorıxo ámá nıyonı mı ómómıxımı enřáyımı wará sarřwá mımárıńř ananı ewıárımónanřwá nánı negı nıřıxřımeáyo úrapı mıwikárř pıránıńđ dıńđ sıxı uyıwanıgıńı. Kiraiso xwřá řřyo nıńwearnáná axřpı nımónırı eńřpa nene enı xwřá řřyo nıńwearnáná axřpı nımónırane yarıńwá eńagı nánı ananı e yanřwárını.

¹⁸ Ámá wigť xexirťmeáyo dįńť sixť nuyiróná Gorįxo nánį wáyť wí winarįńťmanį. Dįńť sixť nuyiróná úrapį wí mįwikárť aga xixeni nańńń nuyirónáyť, wáyť bį mįwinį sáyť ikárįnarįgťárįnį. Mįkť ámá Gorįxo nánį wáyť winarįńť, ayť rįpť nánįrįnį. “Gorįxo nionį gť sįpį yarįńápį tńń xixeni sįpį nikárįnťárťani?” nįyaiwiro nánį wáyť winarįńťrįnį. Wáyť winarįńťyť xexirťmeáyo sńń dįńť sixť xixeni muyarįgťá eńagť nánį rarįńńń. ¹⁹ Gorįxo nene xámį dįńť sixť neayįńť eńagť nánį nene enį nįrįxťmeáyo dįńť sixť uyarįńwárįnį. ²⁰ Ámá wo “Gorįxomį dįńť sixť uyińáonįrįnį.” nįrįnįrįńń aį xexirťmeáyo sńmť tńń nįwirťnáyť, yapť rarįńorįnį. Ayť rįpť nánį rarįńńń. Xexirťmeáyo sńwť nįwįnįrįńń aį dįńť sixť muyipa nerťnáyť, o arįge nerť Gorįxo, ámá sńwť mįwįnįgťomį dįńť sixť uyipaxť imónńńń? Oweoť. ²¹ Sekaxť o nearįńťpį, ayť rįpťrįnį. Ámá Gorįxomį dįńť sixť uyarįgťá gįyť gįyť, xexirťmeáyo enį dįńť sixť uyįrįxńńń.

5

“Dįńť wįkwťroarįgťáyť xegť tįmeanťyo dįńť sixť uyarįgťárįnį.” urįńť nánįrįnį.

¹ Ámá “Nene yeáyť neayimįxemeanťa nánį Gorįxoyá dįńť tńń arťowayá xwťá piaxťyo dánį iwiaronťoyį rarįńwáo Jisasorťani?” nįyaiwiro dįńť wįkwťroarįgťá gįyť gįyť, ayť niańwť Gorįxo xegť emeanťyťńńť imónįgťáyťrįnį. Ámá xano Gorįxomį dįńť sixť uyarįgťá gįyť gįyť xegť emeanťyo enį dįńť sixť uyarįgťárįnį. ² Rįpť nerįńťpimį dánį anani dįńť “Niańwť Gorįxo xegť emeanťńńť imónįgťáyo dįńť sixť uyarįńwaeńerťani?” yaiwįnįpaxťrįnį. Xťomį dįńť sixť uyirane xegť sekaxť nearįńťpimį xđđrane

neranénáyí, ananì d̄iḡí e yaiwinipaxírini. ³⁻⁴ Xfomi aga d̄iḡí sixí nuyiranéná pípi epaxí marfái, xfoyá sekaxí r̄in̄iḡípi m̄i x̄dípaxí enagi nánì rariḡini. Niaíwí Gorixo xegí emean̄iḡí imóniḡíáyí síwí sípí xfomi paimimí wiarigíá imóniḡípi m̄i xopírárí wiarigíá enagi nánì xfo sekaxí neariḡípi nene nixídiranéná ayí r̄á t̄iḡí x̄dípaxí wí mimóniḡípirini. Ripini neríná síwí sípí Gorixomi paimimí wiarigíá imóniḡípi m̄i xopírárí wiarigíá r̄ini. Jisomì d̄iḡí n̄iwikwíroriḡiyo dani api yariḡwári.

“D̄iḡí wikwíroarigíáyí sopiḡí Gorixo wópi ar̄á wiarigíá r̄ini.” ur̄iḡí n̄an̄irini.

⁵ “Ámá síwí sípí Gorixomi paimimí wiarigíá imóniḡípi m̄i xopírárí wiarigíáyí ḡiyí r̄ani?” miyaiwipani. Ámá “Jisaso niaíwí Gorixoyáor̄ani?” niyaiwiro d̄iḡí wikwíroarigíáyí ananì xopírárí wiarigíá r̄ini. ⁶ “Niaíwí Gorixoyáor̄ani?” oniaiwípoi n̄iri iniḡiyo wayí meari n̄iperíná ragí purí eno, ayí Jisasi Kiraisor̄ani. O “Gorixomi xewaxor̄ani?” oniaiwípoi n̄iri nánì neríná wayíni mean̄imanì. E oniaiwípoi n̄iri wayí meari xegí ragí purí en̄iḡini. ⁷ Gorixoyá kwíyípi n̄iri r̄iná nepáni ripaxípi enagi nánì negí xwioxíyo dani áwan̄í r̄eniḡí nearariḡípi, “Kiraíso apiaú ner̄iḡípi m̄i dani xewaniḡo nánì síwá neainim̄i n̄iri en̄iḡí, ayí neparini.” nearariḡípi ar̄á owianeyí. ⁸ Ayinani “Jisaso Gorixomi xewaxor̄ani?” yaiwianì nánì sopiḡí newariḡí biaú bí, ayí r̄ipiaú r̄ipirini. Kwíyípi nearariḡípi t̄ini iniḡiyo wayí mearíná imóniḡípi t̄ini xegí ragí n̄ipuri péaná imóniḡípi t̄ini biaú bí imóniḡí apirini. Apiaú api sopiḡí n̄inearíná xegí bí

xegf bi oyaiwípoyniri neáiwapíyaríñfmaní. Axfpini oyaiwípoyniri neáiwapíyaríñfrini. ⁹ Ámá pí pí nání sopíñf neaófpí ananí arfá wiaríñwárini. Ayínání Goríxo sopíñf neaófpí seáyi e imóníñagi nání apí ení arfá owianeyiniri seararíñini. Goríxo xewaníño sopíñf neaófpí, ayf pípi nání marfái, ayf xegf xewaxo nánirini. ¹⁰ Goríxo xewaxomí dñf wíkwíroarígáfá gíyf gíyf o xegf xewaxo nání sopíñf wófpí wigf xwioxtyo dání “Aga neparini.” yaiwiarígáfáriní. E nerí aí Goríxomí dñf míwíkwíroarígáfáyf “O sopíñf neaófpí nepamaní.” niyaiwiro nání réñíñf urarígáfáriní, “Yapf raríñfyf woxirini.” urarígáfáriní. ¹¹ Xwíyfá Goríxo sopíñf neaófpí, ayf rípirini. O dñf niyimíñf imóníñfpi ríxa neaiapíñfrini. Dñf niyimíñf imóníñf apí nání xegf xewaxo mfkf ikiño enagí nání ¹² ámá xewaxo tfni kumixinígáfáyf dñf niyimíñf imóníñf apí tfgáfáfrini. E nerí aí xewaxo tfni nawíni míkumixinígáfáyf ayf dñf niyimíñf imóníñfpi tfgáfáymaní.

Yoparfpi nurirfná uríñf nánirini.

¹³ Nioní seyíné, Goríxo xewaxomí dñf wíkwíroarígáfáyíné “Nene dñf niyimíñf imóníñfpi tfñwaénerfani?” niyaiwiníro nífá imónípfri nání payf rina nearí mónaparíñini. ¹⁴ Nene rípi nerane nání Goríxo síñwf aníñe dání wará sarfwa mímáriní newiarímóniri yaríñwárini. Xfo e neaiwínigíniri yaríñf níwiranéná negf dñfyo dání bi murf xfo wimónaríñfpi tfni xixení yaríñf níwirane nání “Arfá xixení níneainíño.” yaiwiaríñwárini. ¹⁵ “Omí yaríñf níwiranéná pí pí nání yaríñf wiaríñwápi xixení arfá níneainíño.” niyaiwirane nífá e imóníñagwí nání dñf rípi ení “Negf yaríñf wiaríñwápi ríxa

neaimónini.” yaiwipaxirini. ¹⁶ Ámá giyí giyí xexirímeáyí wo íwí aníniimixinfa nání mimóniní bî éagí nîwinîro Gorixo yokwarimí owiinîri yaríní nîwirónáyí, Gorixo wigí yaríní wííápi arfá nîwiri íwí aníniimixinfa nání mimóniní bî éomi díní nîyimíní imóninípi uñwiráriní. E nîsearîri aí íwí ámá aníniimixiníprífa nání imóniní bî enî wenî. Nioni “Ámá íwí api éfáyo Gorixo yokwarimí owiinîri yaríní wíírixini.” mîsearariní. ¹⁷ Pí pí sipí ámá yarígíápi níni íwí yarígíápi imóninígí aiwi nîpîni aníniimixiníprífa nání mimóninígí nání rarínini.

¹⁸ Nene níjía re imóniníwini, “Ámá Gorixo xegí tímeaníniní imóninígíáyí íwí néra warígíámani. Gorixo emeano —Xewaxo nání rarínini. O ámá ayo píraniní umearinígí nání sipí imóninígo wí xwíría wikíxearinímani.” ¹⁹ Níjía re enî imóniníwini, “Ámá xwía tíyo dání —Ayí Gorixomi díní mîwíkwíroarígíáyirini. Ayí níni sipí imóninígomi ínimi wuríninígífa aí nene ámá Gorixoyá imóniníwini.” ²⁰ Rîpi nání enî níjía imóniníwini, “Íwía nepaxiní imóninígo, ayí Gorixorfaní?” waiwiani nání xegí xewaxo nene tíámîni níbiríná o nání níjía neaiapiní. Nene rîxa xegí xewaxo Jisasi Kiraiso tíni nawíní nimónirane nání xano, Íwía nepaxiní imóninígo tíni enî axípi nawíní imóniníwini. O enî Íwía aga nepaxiní imóninígorini. Díní nîyimíní tíñwápi neaiaparínígo, ayí orini.” ²¹ Gí niaíwípiayíné, nene níjía e imóninígíwî nání íwía imóninípiami díní wíkwíropírixinîri sewaniníyíné awíniní meñweánírixini.

Xwiyá Gorixoyá Siripirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 20 Jul 2017

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051